

Ministerstvo životního prostředí

Nespalovací technologie pro nakládání s odpady ze zdravotnictví

Dr. Čestmír Hrdinka
Pardubice
2. června 2008

Ministerstvo životního prostředí

Témata

- Ø Odpady ze zdravotnictví
- Ø Legislativa
- Ø Spalování/Nespalovací metody
- Ø Náklady

Ministerstvo životního prostředí

Odpady ze zdravotnictví

Katalog odpadů:

**Skupina 1801 - odpady z porodnické péče,
z diagnostiky, z léčení
nebo prevence nemocí lidí**

Ministerstvo životního prostředí

Legislativa ČR týkající se zdravotnických odpadů

Ø Zákon č. 185/2001 Sb., o odpadech

- **Vyhláška MŽP č. 381/2001 Sb., katalog odpadů** (č.503/2004 Sb.)
- **Vyhláška MŽP č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady** (č. 41/2005 Sb.)
- **Vyhláška MŽP a MZ č. 376/2001 Sb., o hodnocení nebezpečných vlastností odpadů,** (č. 502/2004 Sb.)

Ministerstvo životního prostředí

Legislativa ČR týkající se zdravotnických odpadů

- Ø **Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví**
  - **Vyhláška č.195 / 2005 Sb.**, kterou se upravují podmínky předcházení, vzniku a šíření infekčních onemocnění a hygienické požadavky na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče
- Ø **Zákon č. 79/1997 Sb., o léčivech**
- Ø **Zákon č.167/1998 Sb., o návykových látkách**

Ministerstvo životního prostředí

Legislativa ČR týkající se zdravotnických odpadů

- Ø **Zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví** (*vždy se jedná pouze o mrtvá těla, části mrtvých těl a jejich ostatků.*)
- Ø *Nakládání s částmi těl včetně amputovaných končetin a orgánů z živých osob se řídí **zákonem č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu** ve znění pozdějších předpisů a*
- Ø **zákonem č. 285/2002 Sb., o darování, odběrech a transplantacích tkání a orgánů.**

Ministerstvo životního prostředí

Trendy v zahraničí

- Ø Spalování zdravotnických odpadů zůstává nadále hlavním způsobem odstranění v EU
- Ø Nespalovací metody získávají rostoucí podporu některých států EU
- Ø Světová zdravotnická organizace (WHO) ve své politice nakládání se zdravotnickými odpady (2004) podporuje strategii podpory a upřednostňování nespalovacích technologií v dlouhodobém horizontu.

Ministerstvo životního prostředí

Metody nakládání s odpady ze zdravotnictví

- Ø Spalování
- Ø Nespalovací metody

 Ministerstvo životního prostředí
Spalování

Ø Rozšířená všeobecná metoda v minulosti spojená s mnohými problémy:

- Nejdražší ve srovnání s dalšími metodami
- Emise
- Rezidua jako nebezpečný odpad
- Malá akceptace veřejnosti

 Ministerstvo životního prostředí
Možné emise ze spaloven nemocničních odpadů

Těžké kovy: As, Cd, Cr, Hg, Ni, Pb
Plyny: HCl, SO₂, NOx
Dioxiny a furany
Další organické sloučeniny:
 trichloroethylene,
 tetrachloroethylene,
 trichlorotrifluoroethane, etc.
Oxid uhelnatý
Drobné částičky

Ministerstvo životního prostředí

Základní rámec pro zavádění nespalovacích technologií

- Ø Minimalizace odpadů
- Ø Třídění odpadů
- Ø Bezpečnost pro zaměstnance a zdraví
- Ø Ochrana životního prostředí

Ministerstvo životního prostředí

Nespalovací technologie - obecné rozdělení procesů -

- Ø Tepelné - využívající nízkou teplotu
  - autoklávy
  - mikrovlnné trouby
- Ø Chemické
  - založené na působení chloru nebo jeho sloučenin
  - jiné chemikálie než sloučeniny chloru

Ministerstvo životního prostředí

Princip nespalovacích technologií

infekční odpad

Odpad neinfekční povahy

Ministerstvo životního prostředí

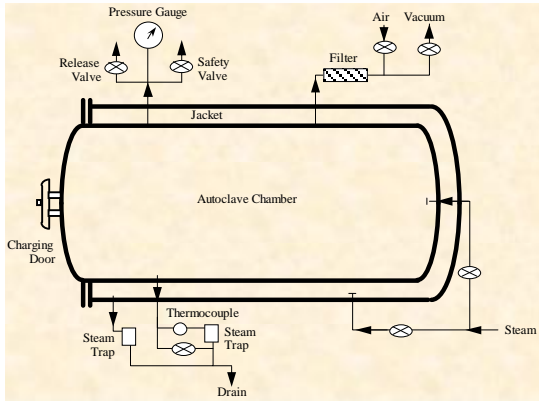
Dezinfekce parou – minimální doba expozice při dané teplotě

T °F	T °C	Doba na zničení spor (min)	Min. doba expozice (min)
240	116	30	60
245	118	18	36
250	121	12	24
257	125	8	16
270	132	2	4
280	138	1	2

Kontrola pomocí bioindikátorů: spory *Bacillus subtilis* a *Bacillus stearothermophilus*
(4-6 log₁₀)

Ministerstvo životního prostředí

Autokláv

The diagram illustrates the components of an autoclave. It features a central 'Autoclave Chamber' surrounded by a 'Jacket'. On the left side, there is a 'Charging Door'. At the top, a 'Pressure Gauge' is connected to the chamber, with a 'Release Valve' and a 'Safety Valve' positioned nearby. On the right side, there are ports for 'Air' and 'Vacuum', with a 'Filter' located between them. At the bottom, a 'Thermocouple' is connected to the chamber, and a 'Steam Trap' is located between the chamber and a 'Drain' pipe. A 'Steam' inlet is also shown at the bottom right.

Pozn: lehce těkavé organické sloučeniny, množství chemoterapeutického odpadu, rtuť, jiné nebezpečné chemikálie a radioaktivní odpady **by neměly být zpracovávány v autoklávu ani v retortě.**

Ministerstvo životního prostředí

Autoklávy vyšší generace

- Ø Sterilizace pomocí páry
  - doba působení: 15 - 90 minut
  - teplota: 110 - 150 °C
  - tlak páry: 2.2 - 3.8 bar
- Ø Přídavná mechanická činnost:
  - rozměňování, míchání, drcení, sušení
- Ø Snížení objemu o 50 – 80 %

Ministerstvo životního prostředí

Drcení uvnitř systému / působení páry / zchlazování /

138° C, tlak 3.8 bar po dobu 10 min

Zdroj: Ecogas T.1000, Roubaix, France

Ministerstvo životního prostředí

Mikrovlnná dezinfekce

- Ø Sterilizace pomocí páry
  - Doba působení: 10 - 60 minutes
  - Teplota: 95 - 134°C
- Ø Přídavná mechanická činnost
- Ø Snížení objemu o 50 až 80 %

 Ministerstvo životního prostředí

Velké mikrovlnné systémy

6 mikrovlnných generátorů, 100°C po dobu 30 minut

Zdroj: Sanitec, West Caldwell, New Jersey

 Ministerstvo životního prostředí

Malé mikrovlnné systémy

110-140°C, cyklus 45 minut, 6 – 60 (100) l/cyklus.

Zdroj: Meteka, Judenburg, Austria

Ministerstvo životního prostředí

Chemická dezinfekce

- Ø Desinfekční prostředek:
  - ozón
  - vápno (mineralizace)
  - hydroxid sodný nebo draselný
  - chlor (chlornan sodný) nebo sloučeniny fenolu
- Ø Rezidua a odpad mohou vykazovat nebezpečné vlastnosti.

Ministerstvo životního prostředí

Náklady na odstranění odpadů

Složení zdravotnických odpadů (nemocnice, 300 lůžek)

Category	Percentage
infectious waste	17%
municipal waste	76%
glass	3%
sharps	1%
other hazardous	2%

Roční náklady na odstranění odpadů v nemocnici

Category	Percentage
infectious waste	84%
municipal waste	13%
other hazardous waste	3%

Infekční odpady tvoří pouze 17 % všech odpadů vznikajících v nemocnici, ale představují 84 % nákladů na likvidaci všech odpadů.

Ministerstvo životního prostředí

Co zohlednit při výběru alternativních technologií?

- Ø Kapacitu
- Ø Typ odpadů
- Ø Účinnost v ničení mikrobů
- Ø Emise a další úniky do životního prostředí
- Ø Snížení objemu a hmotnost
- Ø Bezpečnost práce
- Ø Požadavek na místo/sítě
- Ø Záznam dekontaminačního procesu a dokumentace
- Ø Jednoduchost obsluhy / požadavek na trénink
- Ø Důvěryhodnost
- Ø Náklady

Ministerstvo životního prostředí

Kontakt

Dr. Čestmír Hrdinka
Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 65
100 10 Praha 10
tel.: 267 122 348
cestmir_hrdinka@env.cz